



КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо відновлення права фракцій та груп, які не входять до складу більшості, на формування порядку денного», внесений народним депутатом України Бужанським М.А. (реєстр. № 12166 від 29.10.2024)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 31 жовтня 2024 року (електронна картка документа (1699049) Комітет на засіданні 16 грудня 2024 року (протокол № 214) попередньо розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо відновлення права фракцій та груп, які не входять до складу більшості, на формування порядку денного», внесений народним депутатом України Бужанським М.А. (реєстр. № 12166 від 29.10.2024).

Згідно з пояснювальною запискою законопроект розроблений з метою «відновлення у Верховній Раді України практики проведення засідань, порядок денний яких формується фракціями та групами, які не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді».

У проекті Закону України (реєстр. № 12166) пропонується внести зміни до статей 20 та 25 Регламенту Верховної Ради України, а саме:

частину четверту статті 20 доповнити пунктом 10 такого змісту: «10) питання, запропоновані спільним рішенням фракцій та груп, які не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді;». У зв'язку із цим пункт 10 вважати пунктом 11;

у статті 25:

частину першу після слів «розгляду Верховною Радою» доповнити словами та знаками «а також з урахуванням питань, запропонованих спільним

рішенням фракцій та груп, які не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді.»;

частину третю доповнити новим абзацом такого змісту: «У середу тижня, відведеного для пленарних засідань, відводиться час для розгляду питань, запропонованих спільним рішенням фракцій та груп, які не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді.»;

частину п'яту після слів «на наступному пленарному засіданні Верховної Ради» доповнити словами та знаками «крім питань, розгляд яких відбувався у визначеному цим Регламентом порядку за пропозиціями фракцій та груп, що не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді, які розглядаються Верховною Радою на наступному пленарному засіданні в день, що відводиться для розгляду питань за пропозиціями фракцій та груп, що не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді, відповідно до частини третьої цієї статті.».

Відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, Комітет зазначив, що законопроект (реєстр. № 12166) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

По суті поданого законопроекту Комітет зазначив таке.

У частині п'ятій статті 83 Конституції України встановлено, що порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією і Регламентом Верховної Ради України.

Відповідно до частини першої статті 1 Регламенту Верховної Ради України порядок роботи Верховної Ради України, її органів та посадових осіб, засади формування. Порядок формування депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України визначено у Главі 11 Регламенту Верховної Ради України, зокрема передбачено принципи, умови формування депутатських фракцій (депутатських груп), порядок реєстрації та припинення їх діяльності (статті 57 – 60 Регламенту Верховної Ради України).

У свою чергу, згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про статус народного депутата України» організація роботи депутатських фракцій (груп) регулюється законами та прийнятим відповідно до них Положенням про депутатську фракцію (групу). Водночас, ані Регламент Верховної Ради

України, ані Закону України «Про статус народного депутата України» не містять положень, які б врегульовували питання засідань депутатських фракцій (депутатських груп) та порядок ухвалення ними рішень, у тому числі і спільних рішень депутатських фракцій (депутатських груп). Оскільки, проектом Закону України (реєстр. № 12166) передбачено такий акт як «спільне рішення фракцій та груп», доцільно було б передбачити в який спосіб такі рішення мають прийматися. Крім того, автору варто було визначитися з термінологією, адже в різних частинах змін до статті 25 застосовано різні поняття, а саме «спільне рішення» та «пропозиція». Так, в запропонованих змінах до пункту 10 частини четвертої статті 20 та частини першої статті 25 Регламенту Верховної Ради України зазначається саме про «спільне рішення фракцій та груп, які не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України». У той же час, у змінах до частини п'ятої статті 25 Регламенту Верховної Ради України йдеться про «пропозиції фракцій та груп, що не входять до складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України».

Крім цього, в Регламенті Верховної Ради України визначено термін «депутатські фракції (депутатські групи)» у всіх відмінках, але скорочення на термін «фракції та групи», як це запропоновано у законопроекті, не передбачено, що мало бути враховано автором законопроекту.

Також Комітет зазначив, що зміни, запропоновані до частин першої, третьої та п'ятої статті 25 Регламенту Верховної Ради України, редакційно некоректно відтворюють редакцію частин першої, третьої та п'ятої статті 25 Регламенту Верховної Ради України в редакції Закону від 10 лютого 2010 року № 1861-VI.

У свою чергу Комітет звернув увагу на те, що розгляд питань за пропозицією парламентської опозиції було визначено в Регламенті Верховної Ради України в редакції від 10 лютого 2010 року у статтях 20, 25 Регламенту Верховної Ради України, але ці положення було виключено з Регламенту Верховної Ради України на підставі Закону України від 8 жовтня 2010 року № 2600-VI.

Також потребує уточнення і назва законопроекту у частині слів «відновлення права фракцій та груп, які не входять до складу більшості».

Відповідно до положень частини шостої статті 83 Конституції України, у Верховній Раді України за результатами виборів і на основі узгодження політичних позицій формується коаліція депутатських фракцій, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України. Також, крім зазначеної статті 83, термін «коаліція» міститься у статтях 90, 106 та 114 Конституції України.

Відтак, застосування у назві законопроекту терміну «більшість» некоректно.

Крім того, слово «відновлювати» означає надавати попереднього вигляду чому-небудь пошкодженому, зіпсованому, зруйнованому; приводити до попереднього стану, поновлювати; установлювати те, що було ліквідоване (Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 / уклад. та голов. ред. В.Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: Перун, 2005. – VIII, 175 с.).

Також при внесенні змін до Регламенту Верховної Ради України щодо прав депутатських груп варто враховувати, що Виборчий кодекс України не містить положень про проведення виборів в одномандатних виборчих округах, і відповідно до статті 133 Виборчого кодексу України, вибори народних депутатів України здійснюються на засадах пропорційної системи за єдиними списками кандидатів у депутати у загальнодержавному виборчому окрузі, з яких формуються регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від партій. Відтак, у Верховній Раді України нового скликання мають формуватися лише депутатські фракції із числа народних депутатів України, обраних за виборчими списками політичних партій.

Разом з тим, питання щодо прав коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України та депутатських фракцій, які не входять до її складу, є досить актуальним і перебуває під постійною увагою Комітету.

Комітет зауважив, що відповідно до висновку Венеціанської комісії, прийнятого на її 112-му пленарному засіданні у Венеції 6-7 жовтня 2017 року та висновків третього Діалогу Жана Моне задля миру та демократії, положення Регламенту Верховної Ради України мають бути спрямовані на його узгодження із Конституцією України, стосовно формування та функціонування коаліції, та прав депутатських фракцій, які не увійшли до її складу

З урахуванням зазначеного, у листопаді 2021 року розпорядженням Голови Верховної Ради України № 431 у Верховній Раді України було утворено Робочу групу з підготовки комплексних законодавчих пропозицій щодо внесення змін до законів України у сфері парламентського права, до складу якої увійшли декілька підгруп за напрямками діяльності: приведення у відповідність до Конституції України положень Регламенту Верховної Ради України; законодавча процедура; взаємовідносини коаліції та опозиції. Були також напрацьовані і підготовлені комплексні зміни до Регламенту Верховної Ради України, у тому числі щодо взаємовідносин коаліції та опозиції, і, зокрема, питань правового регулювання, що порушені у проекті Закону України (реєстр. № 12166).

Комітет зазначив, що згідно з частиною третьою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, головний комітет не пізніш як у тридцятиденний строк попередньо розглядає законопроект, проект іншого акта і ухвалює висновок щодо доцільності включення його до порядку денного сесії Верховної Ради України.

Враховуючи наведене, та керуючись положеннями частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвали висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо відновлення права фракцій та груп, які не входять до складу більшості, на формування порядку денного», внесений народним депутатом України Бужанським М.А. (реєстр. № 12166 від 29.10.2024), і рекомендує Верховній Раді України включити зазначений законопроект до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.



Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

